

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยภายหลังขยายหลอดเลือดหัวใจด้วยบอลลูนและขดลวดโครงตาข่ายในช่วงระยะ 3-9 เดือนแรก โดยใช้ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเร็ม (Orem, 1995) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจที่ได้รับการรักษาด้วยการขยายหลอดเลือดหัวใจด้วยบอลลูน (percutaneous transluminal coronary angioplasty: PTCA) และใส่ขดลวดโครงตาข่าย (coronary stent) จากโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2551 - สิงหาคม 2551 และยังมาติดตามการรักษาที่ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 63 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย ภายหลังขยายหลอดเลือดหัวใจด้วยบอลลูนและขดลวดโครงตาข่าย และแบบสัมภาษณ์พฤติกรรม การดูแลตนเองของผู้ป่วยภายหลังขยายหลอดเลือดหัวใจด้วยบอลลูนและขดลวดโครงตาข่าย ในระยะ 3-9 เดือนแรก ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบสอบถามของวิไลลักษณ์ พิมรินทร์ (2549) ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และหาความเชื่อมั่นของ เครื่องมือโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการแจกแจง ความถี่ ร้อยละ คำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองโดยรวม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการดูแลตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x}=3.24$, S.D.=0.24)

2. ระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองรายด้าน

พฤติกรรมการดูแลตนเองรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี เรียงลำดับค่าเฉลี่ย ของคะแนนจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พฤติกรรมการดูแลตนเองด้านการรับประทานอาหาร และ น้ำดื่ม ($\bar{x}=3.49$, S.D.=0.32) พฤติกรรมการดูแลตนเองด้านการปฏิบัติตามแผนการรักษา การ วินิจฉัย การฟื้นฟูและการป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x}=3.26$, S.D.=0.39) พฤติกรรมการดูแลตนเองด้านการจัดการเพื่อบรรเทาความตึงเครียดหรือเอาชนะผล

ที่เกิดจากความเจ็บป่วย ($\bar{x}=3.26$, S.D.=0.63) พฤติกรรมการดูแลตนเองด้านการขับถ่ายและการระบายที่เป็นปกติ ($\bar{x}=2.95$, S.D.=0.70) พฤติกรรมการดูแลตนเองด้านการแสวงหาความช่วยเหลือตามความเหมาะสมจากบุคคลที่เชื่อถือได้ ($\bar{x}=2.73$, S.D.=1.10) พฤติกรรมการดูแลตนเองด้านการมีกิจกรรมและการออกกำลังกายที่เหมาะสมและการพักผ่อนอย่างเพียงพอ ($\bar{x}=2.70$, S.D.=0.46) ส่วนพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านการรับประทานยาตามแผนการรักษาเป็นพฤติกรรมการดูแลตนเองที่อยู่ในระดับดีมาก เพียงด้านเดียว ($\bar{x}=3.70$, S.D.=0.33)

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับบุคลากรด้านสุขภาพ ในการกำหนดแนวทางเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยภายหลังขยายหลอดเลือดหัวใจ โดยการผลการวิจัยแม้จะพบว่าพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยภายหลังขยายหลอดเลือดหัวใจในภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านพบว่า พฤติกรรมการดูแลตนเองที่ควรให้ความสำคัญในการแก้ไขอย่างเร่งด่วนคือ ด้านการออกกำลังกาย โดยเฉพาะขั้นตอนการออกกำลังกาย ได้แก่ การแนะนำวิธีปฏิบัติและให้ความรู้ให้ผู้ป่วยเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจับชีพจร การอบอุ่นร่างกายก่อนการออกกำลังกายและการคลายอุ่นภายหลังการออกกำลังกาย นอกจากนี้ยังมีด้านการรับประทานอาหารและน้ำดื่ม ที่แม้จะมีพฤติกรรมอยู่ในระดับที่ดี แต่ยังพบว่าประเด็นที่ควรให้ความสำคัญคือเรื่องการควบคุมอาหารอาหารรสเค็ม โดยแนวทางที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะส่งผลให้ผู้ป่วยนำไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมการดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสมและสามารถดำรงชีวิตตามอัตภาพได้ด้วยความสะดวกต่อไป

The purpose of this descriptive research was to study the self-care behavior of patients during the first three to nine months of undergoing Percutaneous Transluminal Coronary Angioplasty (PTCA) and Stenting. The conceptual frameworks were based on Orem's self-care deficit theory. The sample group consisted of 63 patients who had PTCA and Stenting completed at the Sappasithiprasong Hospital in Ubonrachatani Province between February and August 2008.

The research tool utilized a questionnaire technique consisting of the demographic data and self-care behaviors which occurred during the first three to nine months of undergoing PTCA and Stenting. These questionnaires were modified from Wilailuk Pimrin's model (2006), and evaluated for content validity by five experts and tested for its reliability using Cronbach's alpha coefficient that yielded the value of 0.80. Data was analyzed to calculate frequency, percentage, mean (\bar{x}) and standard deviation (S.D.).

Research results:

1. Overall self-care behavior levels:

An overview of the sample group revealed that most participants have a high level of self-care behaviors ($\bar{x}=3.24$, S.D.=0.24).

2. Self-care behavior level in each aspect:

Most other self-care behavior aspects scored at a high level. The performance of self-care behavior was categorized from highest to lowest score, and was as follows: 1) self-care behavior of food and water ($\bar{x}=3.49$, S.D.=0.32); 2) self-care behavior of preventing and controlling complications ($\bar{x}=3.26$, S.D.=0.39); 3) self-care behavior of stress management ($\bar{x}=3.26$, S.D.=0.63); 4) self-care behavior of elimination process and excrements. ($\bar{x}=2.95$, S.D.=0.70); 5) self-care behavior of seeking and securing appropriate medical assistance. ($\bar{x}=2.73$, S.D.=1.10); and 6) self-care behavior of activities, exercises and rest ($\bar{x}=2.70$, S.D.=0.46). The only aspect of self-care behavior that scored at a very high level was medical care. ($\bar{x}=3.70$, S.D.=0.33).

The findings provided basic information for health care providers to find ways to encourage the self-care behavior of patients after Percutaneous Transluminal Coronary Angioplasty and Stenting. These results indicated that the overall self-care behaviors of patients were at a high level. However, when considering each aspect, these findings revealed that the first self-care behavior that should be changed was exercise. Special emphasis should be placed on teaching exercise methods properly and providing guidance to help patients perceive the importance and benefits of monitoring their pulse, warming up before exercise and cooling down after exercise. Changes in food and water behavior also scored at a high level. Nevertheless, greater emphasis needs to be placed on moderating the consumption of foods high in sodium or salt content. Effective methods of promoting and encouraging these behavioral changes may ultimately enhance the self-care activities that maintain personal health and well-being throughout the lives of these patients.